

SADRŽAJ

PREDGOVOR	5
-----------------	---

UVOD

METODOLOGIJA ISLAMA U RJEŠAVANJU SAVREMENO-PRAVNIH PITANJA I PROBLEMA	
<i>Odnos islamskog prava prema novonastalim pitanjima i slučajevima</i>	9
<i>Poslanikov odnos prema pitanjima o kojima nije dobivao Objavu</i>	10
<i>Poslanikov idžtihad i nepogrešivost</i>	11
<i>Stav ashaba i tabiina spram novonastalih pravnih slučajeva</i>	12
<i>Stav mezhebskih pravnika prema novonastalim pravnim slučajevima</i>	13
<i>Pravno izvođenje et-tahridžul-fikhijj</i>	14
<i>Učenjaci koji su se interesirali za ovu vrstu pravne derivacije</i>	15
<i>Pravna derivacija na osnovu imamovog teksta</i>	17
<i>Izvođenje propisa na osnovu poimanja imamovog teksta</i>	18
<i>Izvođenje propisa na osnovu postupka ili djela imama</i>	20
<i>Prvo mišljenje</i>	20
<i>Drugo mišljenje</i>	21
<i>Izvođenje propisa na osnovu prešutnog odobrenja</i>	21
<i>Prvo mišljenje</i>	22
<i>Drugo mišljenje</i>	22
<i>Metodologija pri rješavanju savremenih fikhskih pitanja</i>	23

PRVO POGLAVLJE

AKTUELNA MEDICINSKO-PORODIČNA PITANJA I PROBLEMI U SVJETLU ŠERIJATSKIH INTENCIJA I SAVREMENIH MEDICINSKIH DOSTIGNUĆA	
<i>UBISTVO IZ SAMILOSTI / EUTANAZIJA</i>	31
<i>Definicija pojma eutanazija</i>	31
<i>1. Namjerno ili direktno ubistvo / euthanasio directe</i>	32
<i>2. Pomaganje u suicidu/Aide au suicide</i>	32

3. Indirektna eutanazija/Euthanasie Indirecte	32
4. Pasivna eutanazija/Euthanasie passive.....	33
Nastanak i legalizacija eutanazije	33
Stav po pitanju eutanazije.....	34
Obrazloženja i argumenti odobravatelja eutanazije.....	34
1. Interes bolesnika.	34
2. Interes drugih (porodice, prijatelja, zajednice).....	35
Oponenti eutanazije	36
Stav islamskih učenjaka po pitanju eutanazije	39
Mišljenje nekih islamskih učenjaka o eutanaziji.....	41
Mišljenje šejha Azhara.....	41
Fetva Kuvajtskog vijeća za fetve	42
Fetva šejha Atije Sakra.....	43
Fetva doktora Jusufa Karadavija	44
Eutanazija putem skidanja bolesnika sa aparata	45
Fetve fikhskih akademija	46
TRANSPLANTACIJA ORGANA.....	48
Vrste prava na ljudskom tijelu	48
Vrste prava ljudskog tijela za života	49
Propisi o ljudskom tijelu iz kojih se vidi čovjekovo pravo u njima.....	50
Prava ljudskog tijela nakon smrti.....	50
Podložnost Allahovih i ljudskih prava transferiranju i anuliranju	50
Da li je dozvoljeno muslimanu za života darivati organe?	53
Doniranje organa nemuslimanu	56
Prodaja ljudskih organa	57
Doniranje organa nakon smrti putem testamenta.....	57
Doniranje organa umrlog od strane njegove rodbine	59
Davanje prava državi i obim takve dozvole.....	60
Transplantacija organa s nemuslimana na muslimana	60
Transplantacija organa nečiste životinje	61
Transplantacija spolnih organa	61
ŠERIJATSKI STAV PO PITANJU UPOTREBE FETUSA ZA TRANSPLANTACIJU ORGANA I NAUČNIH ISTRAŽIVANJA	63
Stav islama po pitanju korišćenja fetusa za transplantaciju organa i naučnih eksperimenata	63
Fetus sa udahnutom dušom.....	65

<i>Fetus u kog nije udahnuta duša</i>	66
<i>Šerijatski stav po pitanju korišćenja živog fetusa u majčinoj utrobi</i>	66
<i>Stav islama po pitanju abortusa prije udahnuća duše</i>	66
<i>Šerijatski stav po pitanju korišćenja živog fetusa koji je izvan majčine utrobe i gdje ne postoji zapreka presađivanja u nju</i>	69
<i>Šerijatski stav po pitanju korišćenja fetusa u kog još duša nije udahnuta kada je stvarno ili pravno mrtav</i>	69
<i>Uvjeti korišćenja fetusa bez udahnuća duše za transplantaciju i naučna istraživanja</i>	71
BANKE MLIJEKA	73
<i>Dojenje koje proizvodi šerijatsku zabranu</i>	74
<i>Odabrano mišljenje</i>	77
<i>Rezime</i>	78
KLONIRANJE U SVJETLU ISLAMSKOG UČENJA	80
<i>Kloniranje i njegove opasnosti</i>	81
<i>Stav islama po pitanju kloniranja</i>	82
<i>Kloniranje životinja je uvijekno dozvoljeno</i>	82
<i>Kloniranje ljudi nije dozvoljeno</i>	83
<i>Kloniranje je oprečno različitosti</i>	83
<i>Veza i odnos između klonova</i>	84
<i>Kloniranje je u koliziji sa zakonom spolnosti</i>	85
<i>Kloniranje u medicini i liječenju</i>	86
<i>Dvije važne napomene</i>	87
ABORTUS, STERILNOST, VJEŠTAČKA OPLODNJA, PLASTIČNE OPERACIJE, MIJENJANJE SPOLOVA I OBNAVLJANJE DJEVIČANSKE OPNE	88
ABORTUS	88
<i>Status abortusa u islamskom pravu</i>	89
<i>Hanefijska pravna škola</i>	89
<i>Malikijska pravna škola</i>	90
<i>Šafijska pravna škola</i>	91
<i>Gazalijevo mišljenje o dozvoli abortusa</i>	92
<i>Hanbelijska pravna škola</i>	93
<i>Odabrano mišljenje</i>	94
<i>Abortus iz nužde</i>	95
<i>Osnovni elementi šerijatske nužde</i>	95
<i>Abortus prije udahnuća duše</i>	97
<i>Abortus poslije udahnuća duše</i>	98

<i>Prva situacija</i>	99
<i>Druga situacija</i>	100
<i>Kakvo je šerijatsko rješenje ove situacije?</i>	101
<i>Abortiranje vanbračne djece</i>	102
<i>Prekid bludne trudnoće u nuždi</i>	106
<i>Tretman abortusa silovanih žena</i>	106
<i>Šerijatske sankcije za počinjeni abortus</i>	107
<i>Prava koja se narušavaju putem abortusa</i>	107
<i>Pravni status abortusa kojim se narušava pravo zajednice i roditelja</i>	107
<i>Sankcije za počinitelja abortusa kojim se narušava pravo zajednice i roditelja</i>	108
<i>Pravni status abortusa kojim se narušava pravo fetusa</i>	108
<i>Gurre</i>	109
<i>Kada se gurre mora platiti?</i>	109
<i>Ko je dužan platiti gurru?</i>	111
<i>Kome se plaća gurra?</i>	112
<i>Kada se za abortus mora platiti cijela krvarina?</i>	113
<i>STERILNOST</i>	115
<i>Liječenje ženske neplodnosti raznim lijekovima</i>	115
<i>Liječenje ženske sterilnosti putem vještačke unutarnje oplodnje (arteficijalna insaminacija)</i>	117
<i>Stav islama po pitanju unutarnje vještačke oplodnje muževljevom spermom</i>	117
<i>Preferirano mišljenje</i>	121
<i>Kome se pripisuje dijete rođeno vještačkom oplodnjom?</i>	122
<i>Stav islama po pitanju unutarnje vještačke oplodnje tuđom ili kombiniranom spermom ..</i>	123
<i>Kome se pripisuje dijete nastalo putem ovakve vrste vještačke oplodnje?</i>	124
<i>Vanjska oplodnja (in vitro fertilizacija et embrio transfer)</i>	125
<i>Stav islama prema ovom načinu oplodnje</i>	125
<i>Odabrano mišljenje</i>	129
<i>Kome se pripisuje dijete rođeno na ovakav način?</i>	130
<i>Stav islama po pitanju unajmljivanja materica (surogat majka)</i>	131
<i>Stav islama po pitanju ovih slučajeva</i>	131
<i>Odabrano mišljenje</i>	133
<i>Kome se pripisuje dijete rođeno ovim putevima?</i>	134
<i>Stav islama po pitanju oplodnje jajne ćelije tuđim spermatozoidom</i>	136
<i>Kome se pripisuje dijete rođeno na ovakav način?</i>	136
<i>Četvrti slučaj</i>	136

<i>Kome se pripisuje dijete nastalo na jedan od tri načina? .....</i>	137
<i>Peti slučaj .....</i>	138
<i>Kome će se pripisati dijete nastalo na ovakav način? .....</i>	138
<i>Šesti slučaj .....</i>	138
<i>Stav islamskih pravnika po ovom slučaju .....</i>	138
<i>Odabrano mišljenje .....</i>	140
<i>Kome se pripisuje dijete nastalo na ovakav način? .....</i>	141
PLASTIČNE OPERACIJE	142
<i>Dozvoljene plastične operacije .....</i>	142
<i>Plastične operacije radi liječenja i ozdravljenja .....</i>	142
<i>Stav islama po pitanju ove vrste plastičnih operacija .....</i>	143
<i>Plastične operacije spomenute u šerijatskim izvorima .....</i>	144
<i>Stav islama po pitanju bušenja ušiju .....</i>	144
<i>Odabrano mišljenje .....</i>	147
<i>Stav islama po pitanju bušenja nosa radi stavljanja nakita .....</i>	147
<i>Zabranjene plastične operacije .....</i>	148
<i>Plastične operacije kojima se mijenja fizionomija .....</i>	148
MIJENJANJE SPOLOVA	152
<i>Stav islama po pitanju promjene spolova .....</i>	152
<i>Stav islama po ovom pitanju .....</i>	152
<i>Drugi slučaj .....</i>	153
UKLANJANJE I OBNAVLJANJE DJEVIČANSKE OPNE (HIMENA)	155
<i>Stav islama po pitanju operacije kojom se perforira ili uklanja djevičanska opna .....</i>	155
<i>Kako islam gleda na ovu vrstu operacije? .....</i>	155
<i>Stav islama po pitanju operacije obnavljanja djevičanske opne .....</i>	156
<i>Stav islama o ovoj vrsti operacije .....</i>	156
<i>Preferirano mišljenje .....</i>	161
PLANIRANJE PORODICE I OGRANIČENJE POTOMSTVA	162
<i>Planiranje porodice u svjetlu islama .....</i>	164
<i>Argumenti onih koji dozvoljavaju upotrebu kontraceptivnih sredstava .....</i>	166
<i>Argumenti onih koji smatraju da je upotreba kontraceptivnih sredstava mekruh .....</i>	166
<i>Argumenti onih koji zabranjuju upotrebu kontraceptivnih sredstava .....</i>	167
<i>Uvjeti kojim je uvjetovana dozvola planiranja porodice .....</i>	169
<i>Razlozi koji dozvoljavaju planiranje porodice .....</i>	170
OGRANIČENJE POTOMSTVA	173
<i>Dokazi onih koji zabranjuju ograničenje potomstva .....</i>	177

Odabrano mišljenje	179
Posljedice primjene ograničenja potomstva	181

VRSTE SAVREMENIH BRAKOVA U SVJETLU ISLAMSKOG UČENJA

"TAJNI ~~BR~~ AK ILI MISJAR.....	186
<i>Teror i diskriminacija na demokratski način .....</i>	186
<i>Sit gladnom ne vjeruje .....</i>	189
<i>Tajni brak.....</i>	191
<i>Sušтина ~~TAJNOG~~ braka.....</i>	192
<i>Treba gledati na bit i suštinu, a ne na termine i formu.....</i>	193
<i>Sumnje u ispravnost tajnog braka .....</i>	194
<i>Umjesto zaključka .....</i>	195
BRAK S NIJETOM RAZVODA	197
<i>Prvi pravac.....</i>	197
<i>Drugi pravac.....</i>	198
<i>Preferirano mišljenje.....</i>	200
FIKTIVNI BRAK	201
<i>Uzroci pojave ove vrste braka .....</i>	201
<i>Pravni status .....</i>	202
BRAK SA ŽENAMA KOJE NISU SLJEDBENICE KNJIGE	205
BRAK MUSLIMANKE S NEMUSLIMANOM	207
PRAVNI STATUS BRAKA KAD ŽENA PRIMI ISLAM A MUŽ ODBIJE	208
<i>Ibnul-Kajjim o rješenju predmetnog problema navodi devet mišljenja .....</i>	209
<i>1. U slučaju primanja islama od strane žene, brak se automatski raskida .....</i>	210
<i>2. Takav brak se razvrgava, ako muž odbije primiti islam .....</i>	210
<i>3. Takav brak treba razvrgnuti kada istekne iddet, ako se desio bračni odnos .....</i>	210
4. Ovo mišljenje je suprotno trećem mišljenju, a zastupa ga Ibn Šubrume	211
<i>5. Mišljenje po kom opstanak njihova braka zavisi od isteka iddeta .....</i>	211
<i>6. Žena može čekati muževljevo primanje islama, makar to trajalo i godinama .....</i>	211
<i>7. Muž i nakon supruzinog primanja islama zadržava najveće pravo na nju sve dok ona ne napusti mjesto boravka.....</i>	212
<i>8. Supružnici i poslije primanja islama ostaju u braku, dok ih nadležne vlasti ne rastave ..</i>	212
<i>9. Žena ostaje kod muža poslije primanja islama, ali je njemu zabranjeno općiti s njom ...</i>	212
<i>Preferirano mišljenje.....</i>	214
<i>Zaključak .....</i>	217

DA LI SMO ZA SUPRUGA PRIJATELJA I SUPRUGU PRIJATELJICU ILI ZA PRIJATELJA PRILJEŽNIKA I PRIJATELJICU PRILJEŽNICU	219
Uvod	219
Brak suprug prijatelj	221
Rezime fetve.....	222
Odjek fetve na islamske učenjake	223
Mišljenja onih koji su saglasni s ovom fetvom.....	224
Mišljenja onih koji zabranjuju ovu vrstu braka.....	225
Mišljenje psihologa i sociologa	227
Osvrt na spomenuta mišljenja.....	228
Umjesto zaključka	231
PRAVNI STATUS LJEKARSKOG PREGLEDA ZARUČNIKA PRIJE SKLAPANJA BRAKA	233

Genetski inženjering

Pravni status liječenja u islamu, a posebno genetskog

Liječenje u svjetlu islama.....	235
Kada je liječenje obavezno	235
Kada je liječenje haram	236
Kada je liječenje mustehab	237
Da li je liječenje kontradiktorno vjerovanju u kada i kader i da li se sukobi s tevekkulom....	237
Genetsko liječenje u svjetlu islama	238
Pozitivne posljedice genetskog liječenja.....	239
Negativne posljedice i opasnosti od genetskog liječenja	240
Stav islama po pitanju genetskog liječenja.....	241
Da li je dozvoljeno raditi genetičke preglede?.....	242
Umjesto zaključka	243
Da li je ljekarski pregled obavezan za one koji žele stupiti u brak?.....	244
Stav islama po pitanju ljekarskog pregleda zaručnika prije sklapanja braka	245
Da li je ljekarski pregled obavezan za one koji žele stupiti u brak?.....	246
Da li je dozvoljeno nadležnim organima zakonski obavezati zaručnike da prije sklapanja braka urade ljekarski pregled i da ispravnost braka uvjetuje time?	247
Preferirano mišljenje.....	249
Ko snosi troškove te vrste pregleda?	250
Da li je nakon što neko od zaručnika prije braka sazna da ima neku opaku nasljednu ili zaraznu bolest dužan obavijestiti drugog o tome?.....	251

<i>Rezolucija o sidi</i>	253
<i>Veza između braka s rodbinom i bolesti</i>	255
<i>Alternative ljekarskog pregleda prije sklapanja braka</i>	256

DRUGO POGLAVLJE

SAVREMENA POLITIČKO-DRUŠTVENA PITANJA U SVJETLU ISLAMSKOG UČENJA I ŠERIJATSKIH INTENCIJA

<i>MUSLIMANI IZMEĐU SVJETOVNIH I ŠERIJATSKIH ZAKONA</i>	259
<i>Da li je dozvoljeno muslimanu da mu se sudi po neislamskim zakonima?</i>	260
<i>Pravni status muslimana koji odbija da mu se sudi po islamskim zakonima</i>	262
<i>Pravni status muslimana koji je opčinjen i zadivljen savremenim svjetovnim zakonima</i> ...	265
<i>Pravi status vjerski needuciranog muslimana koji ne prepoznaje razliku između islamskog zakona i drugih</i>	267
<i>Status onih koji žele da im se sudi po islamskim zakonima, ali ne nalaze sudnice koje bi to učinile</i>	269
<i>Obaveznost presuda donesenih na osnovu neislamskih zakona</i>	270
<i>Osnovno pravilo</i>	271
<i>Segment imovinsko-pravnih odnosa</i>	272
<i>Segment bračnog i krivičnog prava</i>	273
<i>Muslimani koji uživaju autonomiju (samoupravu)</i>	274
<i>Muslimani koji žive kao manjina u nekoj neislamskoj zemlji</i>	277
<i>U nuždi je muslimanu dozvoljeno prihvatiti presudu neislamskog suda</i>	277
<i>Razvod braka donijet od strane neislamskog suda i njegove posljedice na bračni život supružnika muslimana</i>	278
<i>Kada supružnici muslimani sklope brak u svojoj državi pa se nastane u nemuslimanskoj i u njoj se odluče rastaviti</i>	280
<i>Kada je jedan supružnik državljanin muslimanske države a drugi nemuslimanske, a žive u nemuslimanskoj državi</i>	280
<i>Kada supružnici imaju državljanstvo nemuslimanske zemlje</i>	281
<i>Islamska arbitražna vijeća kao alternativa neislamskim sudovima</i>	283
<i>Uspostava islamskog arbitražnog vijeća u demokratskim društvima nije nemoguća</i>	285
<i>Da li su nebeski i svjetovni zakoni u koliziji ili saglasnosti?</i>	287
<i>Primjeri podudarnosti propisa božanskog zakonodavstva s propisima svjetovnog</i>	290
<i>1. Žene koje je zabranjeno ženiti po islamskom i po svjetovnom zakonodavstvu</i>	290
<i>Prvo. Srodstvo po krvi</i>	290

Prema islamskom zakonodavstvu.....	290
Prema savremenom zakonodavstvu.....	290
Francuski zakon	291
Holandski zakon	291
<i>Drugo: Srodstvo po tazbinstvu .....</i>	<i>292</i>
U nebeskim zakonodavstvima.....	292
U laičkim zakonodavstvima.....	292
Francuski zakon	293
Holandski zakon	293
<i>Ostale zapreke radi kojih se ne može sklopiti brak po islamskom i ostalim zakonodavstvima.....</i>	<i>294</i>
<i>Islamski zakoni i propisi kontradiktornim zakonima i propisima svjetovnog zakonodavstva .....</i>	<i>296</i>
<i>Potomstvo djece iz laički legalnih brakova koji su nelegalni po islamskom zakonodavstvu .....</i>	<i>297</i>
<i>Potomstvo vanbračne djece .....</i>	<i>297</i>
<i>Potomstvo vanbračne djece u Francuskom građanskom zakonu .....</i>	<i>299</i>
<i>Potomstvo vanbračne djece u Holandskom građanskom zakonu .....</i>	<i>300</i>
<i>Potomstvo usvojene djece.....</i>	<i>301</i>
<i>Status preljube u islamskom i svjetovnim zakonima .....</i>	<i>303</i>
<i>Utjecaj sredine i naslijednih običaja na muslimansku porodicu u Evropi .....</i>	<i>305</i>
<i>Prva dimenzija.....</i>	<i>306</i>
<i>Druga dimenzija .....</i>	<i>306</i>
<i>Utjecaj društvene sredine na muslimansku porodicu na Zapadu .....</i>	<i>307</i>
<i>Segmenti putem kojih neislamska sredina utječe na muslimansku porodicu .....</i>	<i>308</i>
a) vizija odnosa između muškarca i žene	308
b) vizija braka i porodice.....	309
c) preferiranje lične slobode nad bračnim životom	310
d) produljenje perioda neženstva	310
e) dezintegracija porodice.....	311
<i>Utjecaj zapadnjačke vizije braka i porodice na viziju istih kod muslimana Zapada.....</i>	<i>311</i>
<i>Naslijeđeni običaji .....</i>	<i>312</i>
<i>Umjesto zaključka .....</i>	<i>314</i>
ISLAM I DEMOKRATIJA	317
<i>Historija riječi .....</i>	<i>318</i>
<i>Demokratija je anatema islamu .....</i>	<i>320</i>
<i>Islam nije kompatibilan s demokratijom.....</i>	<i>322</i>

<i>Islam i demokratija su kompatibilni</i>	324
<i>Islam zahtjeva demokratiju</i>	326
<i>Zaključak</i>	328
ČESTITANJE NEMUSLIMANIMA NJIHOVIH PRAZNIKA	330
<i>Božanska načela koja reguliraju odnos muslimana s nemuslimanima</i>	330
<i>Status čestitanja praznika nemuslimanima</i>	332

TREĆE POGLAVLJE

SAVREMENA EKONOMSKO-POSLOVNA PITANJA U SVJETLU ISLAMA I ŠERIJATSKIH INTENCIJA

<i>KAMATE KAO KOMPENZACIJE ZA DEVALVACIJU DEPONOVANOG NOVCA</i>	341
<i>Značenje i opće napomene</i>	341
<i>Utjecaj inflacije na prava i preuzete obaveze</i>	345
<i>Stav islamskog prava po ovom pitanju</i>	347
<i>Izvršavanje preuzetih obaveza i tuđih prava u vrijeme inflacije</i>	348
1. <i>Kesadun-nakd</i>	349
2. <i>Inflacija novca ☒ bez obzira da li je pozitivna ili negativna</i>	350
<i>Osvrt na spomenuta mišljenja o inflaciji</i>	352
<i>Da li je dozvoljeno bankovnom kamatom kompenzirati inflaciju?</i>	355
<i>Umjesto zaključka</i>	356
OSIGURANJE I ŠERIJATSKO PRAVO	359
<i>Šta je osiguranje?</i>	360
<i>Ciljevi osiguranja</i>	361
<i>Vrste osiguranja</i>	361
<i>Šerijatski stav po pitanju društvenog osiguranja</i>	362
<i>Komercijalno osiguranje</i>	364
<i>Definicija komercijalnog osiguranja</i>	364
<i>Sastavni dijelovi ugovora o komercijalnom osiguranju</i>	364
<i>Karakteristike komercijalnog osiguranja</i>	366
<i>Vrste komercijalnog osiguranja</i>	367
a) <i>Životno osiguranje</i>	367
b) <i>Osiguranje od nesreća</i>	368
<i>Kako šerijatsko pravo gleda na komercijalno osiguranje</i>	368
<i>Preferirajuće mišljenje</i>	373
<i>Islamska alternativa društvima komercijalnog osiguranja</i>	373

Prva faza	374
Druga faza	374
Ciljevi i namjene IOD-a.....	374
Uvjeti koje IOD mora ispuniti.....	375
UGOVOR O OSIGURANJU IZMEĐU ZABRANE I DOZVOLE U ISLAMSKOM PRAVU.....	377
Pojam ugovora o osiguranju	377
Vrste osiguranja	378
Stav islamskog prava prema osiguranju	379
Dobrovoljno premijsko (komercijalno) osiguranje imovine i lica	382
Argumenti onih koji dopuštaju osiguranje	385
Fetva Evropskog vijeća za fetve koja se odnosi na životno osiguranje	388
Rješenje Akademije za islamsko pravo Organizacije islamske konferencije	389
INTELEKTUALNA (NEMATERIJALNA) PRAVA	391
Značenje intelektualnih (nematerijalnih) prava.....	391
Vrste nematerijalnih prava i njihov status u islamu	392
Autorska prava	392
.....	
Značenje autorskih prava	393
Autorska prava u islamskom zakonodavstvu.....	394
Pravo na patent za pronalazak.....	399
Značenje patenta za pronalazak.....	399
.....	
Pravna priroda prava na patent.....	
.....	400
Vrste prava na patent	400
Pravo na patent u islamskom zakonodavstvu.....	401
Pravo na trgovačku marku.....	401
.....	
Značenje trgovačke marke	402
Sadržaji trgovačke marke	402
1. trgovinski simbol/trgovačka marka	402
2. naziv trgovine.....	403
.....	
Pravna priroda trgovačke marke.....	403
.....	
Trgovačka marka u islamskom zakonodavstvu	404

<i>Mišljenje Akademije islamskog prava o intelektualnim pravima</i>	404
<i>ISLAMSKO BANKARSTVO</i>	406
<i>Uvod u konvencionalno bankarstvo</i>	406
<i>Konvencionalno bankarstvo ☒ historija i suština</i>	408
<i>Šta je islamsko bankarstvo?</i>	411
<i>1. Razlika između trgovine i kamate</i>	413
<i>Šerijatom dozvoljeni finansijski instrumenti</i>	418
<i>a) Mudareba</i>	419
<i>b) Mušareka</i>	421
<i>c) Murabeħa</i>	423
<i>d) Idžara</i>	424
<i>e) Istisna</i>	425
<i>f) Muqareda</i>	426
<i>g) Salam</i>	426
<i>h) Kard hasen</i>	426
<i>Izvor kapitala islamskih banaka</i>	427
<i>Historijat islamskog bankarstva</i>	428
<i>Aktuelna problematika islamskog bankarstva</i>	434
<i>KUPOVINA STAMBENIH PROSTORA (KUĆA, STANOVA) NA ZAPADU PUTE KONVENCIONALNIH BANAKA</i>	440
<i>Prikaz problema onako prema onima koji se s njime suočavaju</i>	444
<i>Prednosti posjedovanja stana</i>	446
<i>Ekonomске privilegije</i>	446
<i>Prednosti nematerijalne prirode</i>	448
<i>Pitanja koja zahtjevaju dodatna istraživanja</i>	448
<i>Ulema modernog doba i ovaj problem</i>	449
<i>Fetva međunarodne akademije prava</i>	452
<i>Fetva Općeg vijeća u Kuvajtu</i>	452
<i>Fetva Mustafe ez-Zerka</i>	455
<i>Tekst fetve šejha Ez-Zerka</i>	455
<i>Stanka kod fetve šejha Ez-Zerka</i>	458
<i>Kako sam se predomislio i složio s Ez-Zerkom</i>	458
<i>Ebu Hanife i njegov učenik nisu jedini koji imaju ovakav stav</i>	461
<i>Zafera el-Usmanija</i>	464
<i>Hanefijski mezheb je priznat u ummetu</i>	465
<i>Fetva Evropskog vijeća za fetve i istraživanja</i>	467

Savremena fikhska pitanja

<i>Vijeće je utemeljilo ovu fetvu na dva osnovna stajališta</i>	468
Prvo stajalište.....	468
Drugo stajalište	470
Komentar nekih članova Evropskog vijeća	473
Naša replika na ovu kritiku	476
Proglas Saveza uleme šerijata u Americi.....	478
<i>Pitanje i odgovor</i>	481
<i>Istraživanje dr. Neziha Hammada</i>	481
<i>Istraživanju dr. Naziha zamjeram dvije stvari</i>	482
<i>Rješenja koja je predložio dr. Abdussettar Ebu Guddeh</i>	484
<i>Prihvatanje načina prodaje na određeno vrijeme uz prodaju nastalog duga između prodavača nemuslimana i banke</i>	486
<i>Prihvatanje načina prodaje na određeno vrijeme tako da i prodavac i banka zajedno sudjeluju u prodaji</i>	488
<i>3. Prihvatanje načina prodaje na određeno vrijeme tako da je banka zastupnik prodavca, pa makar i indirektni</i>	488

ČETVRTO POGLAVLJE

AKTUELNA PITANJA I PROBLEMI ISLAMSKIH MANJINA U SVJETLU ISLAMA I ŠERIJATSKIH INTENCIJA

<i>PRIRODA I REALNOST FIKHA MANJINA</i>	493
<i>Muslimanska zajednica ne živi samo na razini Fikha (prava)</i>	494
<i>Muslimanska manjina je dio muslimanskog ummeta i dio svog zasebnog društva</i>	495
<i>Poseban fikh u okviru općeg fikha</i>	495
<i>Nužnost islamskog prisustva na Zapadu</i>	496
<i>Ciljevi fikha manjina</i>	498
<i>Specifičnosti fikha manjina</i>	500
<i>Izvori fikha manjina</i>	501
<i>Najvažniji među stavovima</i>	501
<i>Principi fikha islamskih manjina</i>	505
1. Nema fikha bez savremenog i ispravnog idžtihada	505
2. Poštivanje općih fikhskih pravila	507
3. Briga o realnom fikhu	509
4. Fokusiranje na fikh koji se bavi pitanjima zajednice, a ne samo pojedinca	512
5. Pribjegavanje metodi olakšavanja	514

6. Pridržavanje pravila da se fetva mijenja shodno promjeni razloga njenog donošenja ...	517
7. Poštivanje zakona o sukcesivnosti	520
8. Uvažavanje ljudskih potreba i nužnosti	522
9. Oslobođanje mezhebskog slijeđenja	525
ŠERIJATSKO-PRAVNI STAV O BORA VKU MUSLIMANA U NEISLAMSKIM ZEMLJAMA.....	531
Odabrano mišljenje	535
POLITIČKI AZIL U SVJETLU ISLAMSKEG UČENJA	538
Uvod	538
Šerijatski stav po pitanju političkog azila u neislamskim zemljama	539
ODNOS MUSLIMANSKIH MANJINA PREMA DRŽAVI U KOJOJ ŽIVE.....	543
Šerijatsko-pravni status uzimanja državljanstva neislamske države	543
Posljedice uzimanja državljanstva	544
Prava	544
Obaveze i dužnosti	544
Šerijatsko-pravni status uzimanja državljanstva neislamske države	545
1. Pravni status uzimanja državljanstva neislamske države.....	545
2. Pravni status uzimanja državljanstva neislamske države od strane domicilnih muslimana	547
3. Pravni status uzimanja državljanstva neislamske države muslimanima koji nisu domicilni građani.....	548
Prva situacija.....	549
Druga situacija	550
Treća situacija.....	551
Uzimanje državljanstva radi interesa islama i muslimana	551
Četvrta situacija.....	553
Uzimanje neislamskog državljanstva radi dunjalučkih interesa koji nisu nužni i u njima nema interesa za islam i muslimane	553
Prigovori navedenim stavovima i odgovori na iste.....	553
Zaključak	555
OBNAŠANJE JAVNIH FUNKCIJA U NEISLAMSKIM DRŽAVAMA.....	557
Pravni status obnašanja javnih funkcija u neislamskoj državi	557
PRAVNI STATUS UČESTVOVANJA MUSLIMANA U NEISLAMSKOJ VOJSCI	564
Služenje vojne obaveze muslimana u neislamskoj vojsci.....	564
Pravni status učestvovanja muslimana u ratu s nemuslimanima.....	568
Učestvovanje muslimana u ratu nemuslimanima protiv nemuslimana.....	568
Osvrt na spomenuto mišljenje	569

<i>U kojim situacijama je dozvoljeno muslimanu učestvovati u ratu s nemuslimanima? .....</i>	570
<i>Ratovanje muslimana s nemuslimanima protiv muslimana .....</i>	572
<i>Da li je dozvoljeno muslimanu koji je izišao u rat s nemuslimanima boriti se protiv muslimana radi lične odbrane? .....</i>	574
<i>Odabrano mišljenje .....</i>	577
<i>Status muslimana koji bude ubijen u ratu protiv muslimana .....</i>	578

USTAVNO-PRAVNI STATUS GRAĐANA NEMUSLIMANA U ISLAMSKOM DRUŠTVU

<i>PREDGOVOR .....</i>	581
<i>OBLIK, GRAĐANI I STANOVNICI ISLAMSKE DRŽAVE .....</i>	584
<i>Oblik islamske države .....</i>	584
<i>Državljan i stanovnik islamske države .....</i>	584
<i>Nosioci državljanstva islamske države i osnova po kojoj se ono dodjeljuje .....</i>	585
<i>Državljanstvo građana muslimana .....</i>	585
<i>Državljanstvo građana nemuslimana .....</i>	587
<i>Osnova na kojoj se temelji državljanstvo građana nemuslimana .....</i>	587
<i>Kada je islam priznao manjine? .....</i>	587
<i>Ko sve može dobiti državljanstvo islamske države? .....</i>	588
<i>Pravni status davanja državljanstva nemuslimanima .....</i>	588
<i>Načini dobivanja državljanstva islamske države .....</i>	589
<i>Priroda ugovora o državljanstvu .....</i>	592
<i>Gubljenje državljanstva islamske države .....</i>	593
<i>Stranci u islamskoj državi (el-mustamnenun) .....</i>	593
<i>Institucija vize u islamskom pravu .....</i>	594
<i>Pravni status izdavanja viza .....</i>	595
<i>Vrste viza .....</i>	595
<i>Šta poništava vizu? .....</i>	596
<i>PRAVA GRAĐANA NEMUSLIMANA .....</i>	597
<i>Filozofija ljudskih prava i sloboda u islamu .....</i>	597
<i>Politička prava građana nemuslimana .....</i>	598
<i>Obnašanje javnih funkcija .....</i>	598
<i>Učestvovanje u parlamentu .....</i>	600
<i>Politička prava manjina u islamu i savremenim državama .....</i>	601
<i>Osnovna prava nemuslimana u islamskoj državi .....</i>	602

<i>Pravo na slobodu</i>	602
<i>Pravo na kretanje i zaštitu digniteta</i>	602
<i>Ulazak i boravak građana nemuslimana na svetim mjestima muslimana</i>	603
<i>Nije dozvoljeno bespravno hapsiti i kažnjavati državljanina nemuslimana</i>	604
<i>Pravo građanina nemuslimana na intimnost stana</i>	605
<i>Pravo građana nemuslimana na slobodu mišljenja i vjerovanja</i>	605
<i>Pravo građana nemuslimana na odbranu i zaštitu vjere</i>	606
<i>Pravo nemuslimana na gradnju bogomolja</i>	608
<i>Pravo građana nemuslimana na vršenje obreda</i>	608
<i>Pravo nemuslimana na obrazovanje</i>	609
<i>Pravo na korišćenje usluga javnih institucija, općih dobara, socijalne zaštite i rada</i>	610
<i>Zekat i socijalno zbrinjavanje građana nemuslimana</i>	610
<i>Pravo na rad</i>	611
<i>Prava stranaca u islamskoj državi</i>	612
DUŽNOSTI I OBAVEZE GRAĐANA NEMUSLIMANA	613
<i>Džizja</i>	614
<i>Šta je džizja?</i>	614
<i>Zbog čega i s kojim ciljem se naplaćuje džizja?</i>	615
<i>Džizja kao građansko-imovinska obaveza u svjetlu zakona savremene države</i>	615
<i>Haradž</i>	617
<i>Haradž u svjetlu savremenih poreskih sistema</i>	617
<i>Pravednost</i>	617
<i>Jasnost i definiranost</i>	618
<i>Tolerancija</i>	618
<i>Racionalnost i štednja</i>	619
<i>Porez na trgovinu i obrt</i>	619
<i>Poštivanje islamskog zakona i javnog reda</i>	621
<i>Poštivanje vjerskih osjećaja i opredjeljenja većine državljana</i>	622
GARANACIJA I JAMSTVA KOJIM SE ŠTITE PRAVA I SLOBODE NEMUSLIMANA	624
<i>1. Islamska filozofija svjetonazora</i>	624
<i>2. Islamsko vjerovanje (akida)</i>	626
<i>3. Priroda prava i sloboda u islamskom pravu</i>	626
<i>4. Islamsko društvo</i>	627
<i>5. Islamsko javno mnijenje</i>	628
<i>6. Sudska vlast</i>	629
ZAKLJUČAK	631